Іщенко Анатолій, доктор філософії, викладач кафедри іноземних мов, Сумський державний педагогічний університет, м. Суми, Україна, https://orcid.org/0000-0003-3274-5886

Ishchenko Anatolii, PhD in Pedagogy, Lecturer of the Department of Foreign Languages, Sumy State Pedagogical University, Sumy, Ukraine, https://orcid.org/0000-0003-3274-5886

ТЕНДЕНЦІЇ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В МАЛИХ ТА ОСТРІВНИХ КРАЇНАХ ЄС: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

TRENDS IN ENGLISH LANGUAGE EDUCATION IN SMALL AND ISLAND EU COUNTRIES: A COMPARATIVE ANALYSIS

Анотація

У статті здійснено теоретичний і порівняльний аналіз сучасних тенденцій навчання англійської мови в малих та острівних країнах Європейського Союзу на прикладі Мальти, Кіпру та Люксембургу. Актуальність дослідження зумовлена посиленням ролі англійської мови як засобу міжнародної комунікації, академічної мобільності, професійної взаємодії та інтеграції в Європейський простір вищої освіти. Мета дослідження полягає у виявленні та порівняльному аналізі сучасних тенденцій навчання англійської мови на Мальті, Кіпрі та в Люксембурзі з урахуванням особливостей мовної політики, організації іншомовної освіти, інтернаціоналізації вищої освіти та європейських освітніх пріоритетів, а також у теоретичному обґрунтуванні адаптивної плюрилінгвальної моделі безперервного вивчення англійської мови. Для досягнення поставленої мети використано порівняльний, описовий та аналітичний методи, а також аналіз

наукових публікацій, нормативних документів, стратегій розвитку освіти та міжнародних рекомендацій у сфері мовної освіти. Встановлено, що спільними тенденціями розвитку англомовної підготовки в досліджуваних країнах є послідовність мовної освіти в межах відповідних національних траєкторій, орієнтація на Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти (CEFR), інтернаціоналізація вищої освіти, поширення англомовних освітніх програм, розвиток академічної мобільності та посилення професійної й практикоорієнтованої спрямованості навчання. Водночас вік початку систематичного вивчення англійської мови, масштаби використання предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL), роль приватного сектору та механізми впровадження англомовного навчання істотно різняться. Мальта розвиває модель офіційного білінгвізму, Кіпр – модель поступового розширення англійської як першої іноземної мови відповідно до європейських орієнтирів, а Люксембург – функціональну плюрилінгвальну систему, у якій англійська інтегрується в уже сформований мовний репертуар здобувачів освіти. Наукова новизна дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та розробленні адаптивної плюрилінгвальної моделі безперервного вивчення англійської мови, що поєднує принципи контекстуально доцільного початку навчання, безперервності, плюрилінгвальності, компетентнісної орієнтації, адаптивності та інклюзивності, а також передбачає предметно-мовну інтеграцію, академічну й професійну спрямованість і цифрову підтримку навчання. Запропонована модель має концептуальний характер і може слугувати теоретичною основою для вдосконалення мовної політики, розроблення освітніх програм та модернізації іншомовної підготовки з урахуванням конкретного національного й інституційного контексту.

Ключові слова: англійська мова; іншомовна освіта; мовна політика; плюрилінгвальність; CEFR; академічна мобільність; адаптивна плюрилінгвальна модель.

Abstract

The article presents a theoretical and comparative analysis of contemporary trends in English language education in small and island countries of the European Union, focusing on Malta, Cyprus, and Luxembourg. The relevance of the study is determined by the growing role of English as a means of international communication, academic mobility, professional interaction, and integration into the European Higher Education Area. The aim of the study is to identify and comparatively analyse contemporary trends in English language education in Malta, Cyprus, and Luxembourg, taking into account the specific features of language policy, the organisation of foreign language education, the internationalisation of higher education, and European educational priorities, as well as to provide a theoretical foundation for an adaptive plurilingual model of continuous English language learning. Comparative, descriptive, and analytical methods were employed, together with an analysis of scholarly publications, policy and regulatory documents, educational development strategies, and international recommendations in the field of language education. The findings indicate that the common trends across the selected countries include the continuity of language education within their respective national educational pathways, alignment with the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR), the internationalisation of higher education, the expansion of English-medium educational programmes, the development of academic mobility, and the strengthening of the professional and practice-oriented focus of English language education. At the same time, the age at which systematic English language learning begins, the extent of Content and Language Integrated Learning

(CLIL), the role of the private sector, and the mechanisms used to introduce English-medium education vary considerably. Malta follows a model of official bilingualism, Cyprus develops a model based on the gradual expansion of English as the first foreign language in accordance with European guidelines, while Luxembourg implements a functional plurilingual model in which English is integrated into learners' existing linguistic repertoires. The scientific novelty of the study lies in the theoretical substantiation and development of an adaptive plurilingual model of continuous English language learning. The model combines the principles of a contextually appropriate starting point, continuity, plurilingualism, competence-based orientation, adaptability, and inclusion, while also incorporating content and language integration, academic and professional orientation, and digitally supported learning. The proposed model is conceptual and may provide a theoretical basis for improving language policies, designing educational programmes, and modernising foreign language education in accordance with specific national and institutional contexts.

Keywords: English language; foreign language education; language policy; plurilingualism; Common European Framework of Reference for Languages (CEFR); academic mobility; adaptive plurilingual model.

Постановка проблеми. У сучасному світі англійська мова виконує роль провідного засобу міжнародної комунікації у сферах науки, освіти, економіки, дипломатії, цифрових технологій, культури та міжкультурної взаємодії. Глобалізаційні процеси, розвиток технологій і розширення міжнародного співробітництва посилюють її значення в освітньому, професійному та суспільному житті. За таких умов володіння англійською мовою стає важливим чинником академічної мобільності, професійної конкурентоспроможності та ефективної самопрезентації особистості на сучасному ринку праці.

Міжнародний статус англійської мови та її широке використання в різних сферах суспільного життя відображаються в її вагомому місці в національних системах освіти. У багатьох країнах систематичне вивчення англійської мови розпочинається вже в початковій школі й продовжується на наступних рівнях освіти [11]. Навчальні програми орієнтуються на формування іншомовної комунікативної компетентності відповідно до міжнародних стандартів мовної освіти [5; 37], а безперервність мовної підготовки сприяє поступовому розвитку здатності використовувати англійську мову в навчальній, академічній і професійній діяльності [5]. У системі вищої освіти англійська мова вивчається як дисципліна професійного спрямування, а застосування предметно-мовного інтегрованого навчання передбачає її використання для опанування фахового змісту. Така підготовка сприяє розвитку професійної іншомовної комунікації, формуванню готовності майбутніх фахівців працювати в міжнародному середовищі й брати участь у програмах академічного обміну, а також підвищенню їхньої конкурентоспроможності на ринку праці [див.: 38; 39].

Зазначені процеси впливають на мовну політику не лише великих держав Європейського Союзу, а й малих та острівних країн, для яких англійська мова є важливим інструментом інтеграції у європейський і світовий освітній, науковий та економічний простір. Водночас кожна держава формує власну модель іншомовної освіти з урахуванням історичних, соціокультурних, економічних і геополітичних умов. Особливий науковий інтерес становить досвід Мальти, Кіпру та Люксембургу, які репрезентують різні моделі функціонування англійської мови: офіційну двомовність, її систематичне вивчення як першої іноземної мови та функціональне включення до плюрилінгвального освітнього середовища.

Необхідність порівняльного осмислення цих моделей зумовлює актуальність нашого дослідження. Його значущість посилюється тим, що розширення використання англійської мови як засобу міжнародної комунікації та глобальної інтеграції має поєднуватися зі збереженням національних і місцевих мов, мовної ідентичності й соціокультурної згуртованості [34]. Порівняння досвіду зазначених країн дає змогу визначити спільні й відмінні тенденції розвитку англомовної освіти, особливості реалізації мовної політики та перспективні педагогічні практики. Узагальнення отриманих результатів має теоретичне й практичне значення для вдосконалення системи іншомовної освіти та контекстуально обґрунтованої адаптації європейського досвіду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі проблематика навчання англійської мови в малих та острівних країнах Європейського Союзу розглядається в межах досліджень мовної політики, білінгвальної та плюрилінгвальної освіти, функціонування англійської як *lingua franca*, предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL), інтернаціоналізації вищої освіти й академічної мобільності. Концептуальними та нормативними орієнтирами відповідних досліджень є Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти, у яких визначено спільні орієнтири для розроблення навчальних програм, формулювання результатів навчання та оцінювання мовної компетентності, а також Рекомендація CM/Rec(2022)1 Ради Європи, присвячена ролі плюрилінгвальної й міжкультурної освіти в розвитку демократичної культури, соціальної інтеграції та мобільності [5; 6].

Окремий напрям становлять дослідження функціонування англійської мови в острівних країнах і територіях. Ю. Ван та С. Чжун аналізують мовний менеджмент, дискурсивну владу й використання англійської як *lingua franca* у взаємозв’язку з історичними, політичними, економічними та

соціокультурними умовами розвитку острівних суспільств [34]. У праці також розглядається взаємодія англійської з місцевими й національними мовами, освітніми інституціями, процесами глобальної інтеграції та міжнародної комунікації.

У публікаціях, присвячених мовній освіті Мальти, значну увагу приділено мальтійсько-англійській двомовності. А. Каміллері Гріма розглядає історичне становлення білінгвальної системи освіти та функціональний розподіл між мальтійською й англійською мовами в освітньому процесі. Окремо дослідниця аналізує використання перемикання кодів, перекладу та інших ресурсів білінгвального репертуару в поясненні навчального матеріалу, організації взаємодії та комунікації між учасниками освітнього процесу [2]. Питання раннього білінгвізму, розвитку грамотності й наступності мовної підготовки висвітлено у працях К. Міфсуд, Л. Велли, Д. Маскат та інших авторів [14; 33]. Ч. Бонелло, Т. Маскат та їхні співавтори зіставляють мовну політику Мальти з політикою Європейських шкіл, зосереджуючись на підтримці домашніх мов здобувачів освіти, урахуванні сучасного мовного різноманіття та можливостях розвитку інклюзивнішої плюрилінгвальної моделі [1].

У сучасних публікаціях, присвячених мовній освіті Кіпру, розглядаються європеїзація освітньої політики, розвиток міжкультурної компетентності, раннє навчання англійської мови та впровадження предметно-мовного інтегрованого навчання. К. Хаджісотеріу досліджує політичні й управлінські аспекти адаптації кіпрської освіти до європейських підходів у сфері мовного та культурного різноманіття, а також особливості практичного впровадження відповідних принципів [12]. С. Іоанну Георгіу аналізує застосування предметно-мовного інтегрованого навчання у дошкільній освіті Кіпру, зосереджуючись на організації раннього опанування англійської мови через інтеграцію мовного та предметного

змісту [13]. Окрему групу джерел становлять нормативні й стратегічні документи, у яких окреслено вимоги до рівня володіння англійською мовою, напрями розширення англомовних освітніх програм та інтернаціоналізації вищої освіти Кіпру [8; 9; 28].

Люксембурзький досвід представлено нормативними, урядовими та університетськими документами, а також сучасними публікаціями. У документах висвітлено функціональний розподіл люксембурзької, німецької, французької й англійської мов, розширення багатомовної освітньої пропозиції та посилення ролі англійської в академічній і професійній підготовці [15; 18; 19; 29]. У наукових працях розглядаються питання реалізації плюрилінгвальної політики, взаємодії мовних компетентностей та інтернаціоналізації вищої освіти. К. Сімоеш Лоурейру та А. Хаджар [26] аналізують організаційні й педагогічні чинники впровадження плюрилінгвальної політики, зокрема методичне забезпечення закладів і професійну підготовку педагогів. К. Вілер та співавтори [35] досліджують міжмовний перенос у системі послідовної багатомовної освіти, тоді як К. Сірі, С. Вілмес і Д. Спортеллі [27] – використання учнями різних мовних і семіотичних ресурсів у процесі предметного навчання. У працях, присвячених вищій освіті, увагу зосереджено на досвіді іноземних студентів у багатомовному університетському середовищі, організації мовної підтримки та особливостях оцінювання в багатомовних освітніх програмах [7; 24]. Окремий напрям становлять дослідження поширення англомовних програм у європейській вищій освіті, що містять дані й щодо Люксембургу, насамперед про магістерський рівень [36].

В українських публікаціях розглядаються питання формування іншомовної комунікативної компетентності учнів, застосування сучасних методів навчання англійської мови, професійної спрямованості мовної підготовки та викладання англійської студентам немовних спеціальностей

[37; 38; 39]. Ці праці висвітлюють переважно методичні аспекти навчання англійської мови в українському освітньому контексті та особливості професійно орієнтованої іншомовної підготовки.

Наявні дослідження ґрунтовно висвітлюють окремі аспекти мовної політики та практики викладання англійської мови на Мальті, Кіпрі й у Люксембурзі, однак переважно в межах відповідних національних або інституційних контекстів. У цій статті зазначені країни обрано як показові приклади трьох різних моделей функціонування англійської мови в освіті: офіційної двомовності, систематичного вивчення англійської як першої іноземної мови та її функціонального включення до плюрилінгвального освітнього середовища. Їх зіставлення спрямоване на виявлення спільних і відмінних тенденцій та визначення чинників, що впливають на формування національних стратегій іншомовної освіти.

Мета дослідження полягає у виявленні та порівняльному аналізі сучасних тенденцій навчання англійської мови на Мальті, Кіпрі та в Люксембурзі з урахуванням особливостей мовної політики, організації іншомовної освіти, інтернаціоналізації вищої освіти та європейських освітніх пріоритетів, а також у теоретичному обґрунтуванні адаптивної плюрилінгвальної моделі безперервного вивчення англійської мови. Для досягнення поставленої мети використано порівняльний, описовий та аналітичний методи, аналіз наукових публікацій, нормативних документів, освітніх стратегій і міжнародних рекомендацій, а також узагальнення та моделювання.

Виклад основного матеріалу. Дослідження тенденцій розвитку мовної освіти в малих та острівних країнах ЄС має міждисциплінарний характер і здійснюється на перетині мовної політики, соціолінгвістики, педагогіки, методики викладання іноземних мов, цифрової освіти та досліджень людського розвитку. Такий підхід зумовлений тим, що в малих державах

мовна освіта тісно пов’язана з питаннями національної ідентичності, міжнародної відкритості, академічної мобільності, цифрової інфраструктури, соціальної інтеграції та культурної стійкості.

У багатьох великих державах освітня мовна політика часто вибудовується навколо домінантної національної мови, до якої додаються іноземні мови як навчальні предмети. Для малих країн така модель є недостатньою, оскільки мовна освіта має враховувати постійну взаємодію мов, що виконують різні суспільні функції: забезпечують збереження національної та культурної ідентичності, використовуються в державному управлінні, освіті, міжнародній комунікації та цифровому середовищі, а також представляють мовні меншини.

Англійська мова посідає особливе місце в мовній політиці Мальти, оскільки її статус закріплено на конституційному рівні. Відповідно до статті 5 Конституції Мальти, національною мовою є мальтійська, тоді як мальтійська й англійська визначені офіційними мовами держави [4, с. 7]. Це забезпечує використання англійської в державному управлінні, освіті, судовій сфері та публічному житті, що створює сприятливі умови для її широкого вивчення населенням.

Мальта демонструє модель офіційної двомовності. Як зазначає А. Каміллері Гріма [2], англійська мова в мальтійському суспільстві асоціюється з міжнародним спілкуванням, зі здобуттям якісної освіти та розширенням професійних можливостей, тоді як мальтійська залишається основою повсякденної комунікації та важливим складником національної ідентичності. Функціональний розподіл мов і гнучке використання їхніх ресурсів в освітньому процесі дають підстави характеризувати мальтійський досвід як модель інституційно регульованої двомовності з елементами керованої багатомовності.

Білінгвальна модель освіти створює передумови для систематичного розвитку англомовної компетентності учнів і студентів, їхньої академічної мобільності та готовності до професійної комунікації в міжнародному середовищі. Отже, конституційне закріплення офіційного статусу англійської мови є одним із ключових інституційних чинників функціонування білінгвальної освітньої моделі Мальти та послідовного розвитку англомовної підготовки.

Державна мовна політика Мальти ґрунтується на принципі раннього білінгвізму, коли діти починають опановувати мальтійську та англійську мови вже на етапі дошкільної освіти. Відповідно до документа «Мовна політика для дітей раннього віку на Мальті та Гозо» (Language Policy for the Early Years in Malta and Gozo), заклади ранньої освіти мають створювати мовне середовище, у якому обидві офіційні мови розвиваються паралельно через повсякденну комунікацію, ігрову діяльність та навчання: «Усі діти повинні мати достатньо можливостей для практичного використання та закріплення знань обох мов упродовж раннього дитинства. Мовленнєвий розвиток значною мірою залежить від якості освітнього середовища, зокрема від рівня мовної компетентності педагогічних працівників і змістовної комунікативної взаємодії з дітьми» [16, с. 5]. Національна стратегія грамотності також визначає ранній розвиток білінгвізму одним із ключових пріоритетів освітньої політики, що забезпечує формування мовної компетентності, академічної успішності та готовності до подальшого навчання в умовах двомовної системи освіти [14, с. 9-10]. Зазначена тенденція білінгвізму залишається актуальною і для навчання дітей віком 7-11 років [33].

Вивчення англійської мови на Мальті здійснюється послідовно на всіх рівнях освіти – від початкової школи до університету – відповідно до державної політики розвитку збалансованого білінгвізму. На рівні шкільної

освіти «Національна рамкова програма» (National Curriculum Framework) та «Мовна політика для молодших класів» (Language Policy for the Junior Years) передбачають систематичний розвиток мовної компетентності з мальтійської й англійської мов, інтегруючи їх у викладання навчальних предметів та повсякденну освітню практику [17; 33].

У закладах вищої освіти англійська є основною мовою викладання більшості освітніх програм. Зокрема, Університет Мальти визначає англійську як мову навчання, а вступники повинні підтвердити належний рівень володіння нею відповідно до встановлених мовних вимог [32]. Такий підхід сприяє інтернаціоналізації вищої освіти, академічній мобільності студентів і викладачів, а також інтеграції мальтійської системи освіти в Європейський простір вищої освіти.

Окремою тенденцією є посилення міжнародної спрямованості мовної освіти. Мальта активно розвиває програми академічної мобільності, бере участь у європейських освітніх ініціативах та є одним із провідних центрів вивчення англійської мови для іноземців. Щороку країна приймає десятки тисяч студентів із різних держав, що стимулює розвиток мережі акредитованих мовних шкіл та удосконалення методик викладання англійської як іноземної [21; 22].

Дослідники Ч. Бонелло, Т. Маскат та ін. зауважують, що існує суперечність між офіційною мовною політикою та суспільством. Вони вважають, що хоча мовна політика Мальти спрямована на розвиток білінгвізму (мальтійської та англійської мов), вона здебільшого ґрунтується на моноглосному підході, який маргіналізує першу (рідну) мову учнів. Автори нагадують про колоніальну спадщину, яка досі залишається актуальною, і тому англійська мова зберігає сильні позиції. Натомість Мовна політика Європейських шкіл (2019) реалізує принцип плюрилінгвізму через підтримку навчання рідною мовою, створення можливостей для вивчення

додаткових мов та використання предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL), розглядаючи мовне різноманіття як невід'ємне право людини та важливий педагогічний ресурс [1; 25]. Автори переконані, що мальтійська система освіти перебуває у стадії декларативного білінгвізму і має відбутися перехід до інклюзивної, заснованої на правах людини моделі плюрилінгвальної мовної політики, узгодженої з багатомовними стратегіями Європейського Союзу та ЮНЕСКО, яка передбачає системну підтримку рідної мови учнів та підвищення професійної підготовки педагогів.

На Кіпрі тенденції викладання англійської мови формуються під впливом європейської мовної політики та зростання потреби в розвитку іншомовної комунікативної компетентності в умовах глобалізації. Англійська формально залишається іноземною мовою, тоді як грецька є основною мовою навчання в державних закладах освіти. Водночас вона є обов'язковим шкільним предметом, використовується у професійній комунікації та як мова викладання в окремих програмах вищої освіти.

Однією з провідних тенденцій є ранній початок вивчення англійської мови. У державних початкових школах її викладають уже з перших років навчання, а організаційне забезпечення цього процесу здійснюється Департаментом початкової освіти Міністерства освіти, спорту та молоді Кіпру [10]. На дошкільному рівні застосовують предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL), що сприяє опануванню англійської мови через різні види діяльності [13]. Загалом організація мовної підготовки орієнтується на положення CEFR і рекомендації Ради Європи щодо розвитку плюрилінгвальної компетентності [5; 6], а в старших класах учні можуть обирати другу іноземну мову, зокрема французьку, німецьку, іспанську або італійську.

Сучасні дослідження засвідчують, що мовна освіта Кіпру поступово трансформується під впливом європейської політики плюрилінгвальної та

міжкультурної освіти, проте її практична реалізація ще не є повною. Зокрема, К. Хаджісотеріу зазначає, що «існує розрив між документальним оформленням політики Міністерством освіти і культури та її впровадженням у кіпрських школах» [12, с. 472].

Важливою тенденцією у розвитку англомовної освіти на Кіпрі є поширення приватних англомовних шкіл, які функціонують відповідно до Закону про приватні школи (2019) та контролюються Міністерством освіти, спорту та молоді Республіки Кіпр [23]. Такі заклади пропонують навчання переважно англійською мовою, реалізують міжнародні освітні програми (зокрема British Curriculum, IGCSE, A-Levels або International Baccalaureate) та орієнтуються на підготовку учнів до вступу в університети Великої Британії, інших країн Європи й світу. За даними Міністерства освіти, у Республіці Кіпр функціонують 31 приватна початкова та 39 приватних середніх шкіл, діяльність яких ліцензується та контролюється державою [20]. Приватний сектор освіти сприяє поширенню англомовного навчання, розвитку міжнародної академічної мобільності та підвищенню конкурентоспроможності випускників на світовому освітньому ринку.

У системі вищої освіти Кіпру спостерігається тенденція до інтернаціоналізації навчального процесу, що виявляється у розширенні кількості освітніх програм англійською мовою, насамперед у приватних університетах та магістерських програмах державних закладів вищої освіти. Відповідно до рішення Ради Міністрів Республіки Кіпр від 19 липня 2023 року, для вступу студентів із третіх країн до закладів вищої освіти встановлено мінімальні вимоги щодо підтвердження рівня володіння англійською мовою за допомогою міжнародно визнаних сертифікатів, які відповідають рівню B2 за CEFR [8]. Водночас окремі університети можуть установлювати вищі мовні вимоги залежно від освітньої програми.

У 2024 році Рада міністрів Республіки Кіпр затвердила «Стратегічний план удосконалення та модернізації вищої освіти на Кіпрі» (Strategic Plan for the Improvement and Upgrading of Higher Education in Cyprus), одним із головних напрямів якого визначено перетворення країни на міжнародний центр вищої освіти шляхом розширення англомовних освітніх програм, залучення іноземних студентів, розвитку міжнародних партнерств і створення філій закордонних університетів [9]. Наприклад, однією з таких програм є «Стратегія інтернаціоналізації Університету Кіпру на 2021-2025 роки» (University of Cyprus Internationalisation Strategy 2021-2025), яка передбачає: розвиток міжнародних стратегічних партнерств для заохочення академічної мобільності студентів, працівників і випускників (зокрема в межах програми Еразмус+, участі в міжнародних мережах та організаціях, набуття міжнародного професійного досвіду); розвиток міжнародних партнерств для зміцнення наукової діяльності та освітнього процесу; залучення іноземних студентів до чинних і нових освітніх програм та забезпечення їх всебічної підтримки; залучення іноземних науково-педагогічних працівників; розширення міжнародної діяльності університету; збільшення участі студентів у міжнародних індивідуальних і командних конкурсах [28].

Люксембург, порівняно з Мальтою та Кіпром, демонструє інший підхід до викладання англійської мови. Для країни характерна багатомовна освітня політика, що поєднує національні мовні традиції з потребами глобалізованого суспільства. Специфікою Люксембургу є тримовна модель освіти, у якій функціонують люксембурзька, німецька та французька мови. Що ж стосується англійської мови, то вона не має закріпленого в Конституції статусу державної мови [3], однак функціонує як одна з провідних мов міжнародного академічного та професійного спілкування,

значення якої зростає під впливом європейської інтеграції, розвитку фінансового сектору та інтернаціоналізації вищої освіти.

У Люксембурзі шкільна освіта передбачає раннє формування багатомовної компетентності. Початкова освіта є плюрилінгвальною і реалізується завдяки люксембурзькій мові як мові соціалізації; також відбувається вивчення німецької як основної мови навчання та французької як другої мови навчання. «Мова, якою учень почувається найкомфортніше, відіграє важливу роль у його академічному успіху», – зазначається на сайті уряду Люксембургу [15]. Акцентується можливість кожного учня обирати мову спілкування вільно без примусу – це є основою мовної політики держави. Що ж стосується англійської мови, то вона починає систематично вивчатися у середній школі (починаючи з шостого класу) й поступово стає одним із ключових компонентів мовної підготовки учнів. Так формується тенденція до поступового розширення англомовного освітнього простору. Такий підхід спрямований на формування високого рівня багатомовної компетентності, що відповідає рекомендаціям Ради Європи щодо розвитку плюрилінгвальної освіти [18].

Важливою тенденцією є професійна спрямованість навчання англійської мови. Міністерство освіти Люксембурга розширює кількість програм професійної освіти, що викладаються англійською мовою, особливо у сферах бізнесу, інформаційних технологій та міжнародної торгівлі. Такий підхід зумовлений тим, що англійська фактично стала основною мовою міжнародного фінансового сектору, який є визначальним для економіки держави. Попит зумовлює розширення переліку програм або курсів, що пропонуються англійською мовою. У 2026/2027 році вісім курсів DAP та три курси DT доступні англійською мовою [15].

Університетська мовна освіта Люксембургу ґрунтується на принципі багатомовності, тому англійська мова не вивчається ізольовано, а

використовується в академічному і професійному середовищі поряд із французькою, німецькою та люксембурзькою мовами. Центральну роль у цьому процесі відіграє Університет Люксембургу, який офіційно визначає багатомовність одним зі своїх основних принципів. У Політиці багатомовності наголошується: «Англійська є важливою мовою міжнародного академічного спілкування (lingua franca) у багатьох наукових галузях світу, тоді як французька, німецька та люксембурзька є трьома адміністративними мовами Великого Герцогства Люксембург» [31, с. 2]. Кожна з цих чотирьох мов посідає в університеті окреме місце, що визначається її статусом, особливостями наукової галузі, характером освітньої програми та практичними потребами комунікації.

Важливою складовою мовної підготовки є діяльність Мовного центру Університету Люксембургу, який пропонує академічні, професійно орієнтовані та загальномовні курси французької, англійської й німецької мов, що мають статус офіційних мов університету, а також курси інших мов, зокрема люксембурзької. Частину курсів інтегровано в освітні програми, а за більшість із них нараховуються кредити ECTS [29; 30].

Сучасною тенденцією є також інтернаціоналізація університетської освіти. Англійська мова дедалі частіше використовується як мова викладання та дослідження у магістерських програмах, особливо у сферах інформаційних технологій, комп'ютерних наук, фінансів, економіки, інженерії та природничих наук. Це зумовлено прагненням університету залучати міжнародних студентів і викладачів та інтегруватися в Європейський простір вищої освіти [31, с. 5].

У Люксембурзі також функціонують приватні школи, де вивчається англійська мова. На відміну від державної системи освіти, що традиційно ґрунтується на використанні люксембурзької, німецької та французької мов, більшість приватних міжнародних шкіл використовують англійську як

основну мову навчання або одну з мов викладання. Це робить їх привабливими для дітей іноземців та міжнародних компаній [19].

Сучасна система викладання англійської мови в Люксембурзі має плюрилінгвальну модель із поступовим посиленням ролі англійської як міжнародної мови освіти, науки та професійної діяльності.

На основі розглянутих національних практик визначено спільні й відмінні тенденції у викладанні англійської мови на Мальті, Кіпрі та Люксембурзі. Порівняльний аналіз систем викладання в цих країнах дає підстави стверджувати, що, попри відмінності у мовному законодавстві та національних моделях мовної освіти, розвиток англомовної підготовки в усіх трьох країнах характеризується низкою спільних тенденцій, сформованих під впливом європейської освітньої політики, глобалізаційних процесів та зростання ролі англійської мови як міжнародного засобу комунікації.

Насамперед для всіх трьох держав характерною є стратегічна інституціоналізація англійської мови в системі освіти. Незалежно від її офіційного статусу, англійська розглядається як необхідний компонент сучасної підготовки особистості, що забезпечує академічну мобільність, професійну конкурентоспроможність і доступ до міжнародного освітнього та наукового простору. Відповідно мовна політика кожної країни спрямована на створення умов для систематичного формування іншомовної комунікативної компетентності на всіх рівнях освіти.

Спільною тенденцією є послідовність мовної підготовки в межах відповідних національних освітніх траєкторій. Вік початку систематичного вивчення англійської мови істотно різниться: від дошкільного або початкового етапу на Мальті й Кіпрі до середньої освіти в Люксембурзі. Водночас у всіх трьох країнах простежується наступність між шкільною, професійною та вищою освітою, що сприяє поступовому розвитку здатності використовувати англійську мову в академічній і професійній діяльності.

Важливим спільним орієнтиром мовної освіти є Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти (CEFR), які використовуються для визначення очікуваних результатів навчання, рівнів мовної компетентності та підходів до її оцінювання.

Спільним напрямом розвитку є також інтернаціоналізація вищої освіти. Університети Мальти, Кіпру та Люксембургу систематично розширюють кількість англомовних освітніх програм, активізують міжнародні партнерства, підтримують академічну мобільність студентів і викладачів та збільшують контингент іноземних здобувачів освіти. Англійська мова дедалі частіше використовується не лише як навчальна дисципліна, а й як мова викладання, наукових досліджень і професійної комунікації, насамперед у галузях інформаційних технологій, економіки, фінансів, інженерії та природничих наук.

Ще однією спільною тенденцією є посилення професійної та практикоорієнтованої спрямованості викладання англійської мови. У досліджуваних країнах вона дедалі тісніше пов’язується з потребами ринку праці та підготовкою здобувачів освіти до академічної й професійної діяльності в міжнародному середовищі. Це виявляється у впровадженні курсів академічної та професійної англійської мови, поширенні англомовних освітніх програм, а також використанні предметно-мовної інтеграції в окремих освітніх і галузевих контекстах.

Отже, спільні тенденції розвитку англомовної освіти на Мальті, Кіпрі та в Люксембурзі засвідчують формування спільного європейського вектора її розвитку, який реалізується в різних національних моделях. Його основними ознаками є послідовність мовної підготовки, компетентнісна спрямованість навчання, орієнтація на CEFR, інтернаціоналізація вищої освіти та посилення професійної спрямованості.

Порівняльний аналіз викладання англійської мови на Мальті, Кіпрі та в Люксембурзі засвідчує, що відмінні тенденції розвитку англомовної освіти зумовлені передусім неоднаковим правовим статусом англійської мови, історичними передумовами її поширення, національними моделями багатомовності та соціально-економічними потребами кожної держави.

Найвиразніше відмінності простежуються у правовому та суспільному статусі англійської мови. На Мальті її офіційний статус закріплений конституційно, тому англійська функціонує не лише як предмет вивчення, а й як мова державного управління, освіти, судочинства та публічної комунікації. Такий статус формує природне двомовне середовище, у якому межа між вивченням англійської як окремої дисципліни та її практичним використанням як засобу навчання є відносною. На Кіпрі англійська формально залишається іноземною мовою, тоді як основною мовою державної шкільної освіти є грецька. У Люксембурзі англійська також не має державного статусу, проте її позиція визначається не моделлю «національна мова – іноземна мова», а включенням до складної системи функціонального розподілу між люксембурзькою, німецькою, французькою та англійською мовами.

Відрізняються й базові моделі організації мовної освіти. Мальтійська система ґрунтується на ранньому білінгвізмі: мальтійська та англійська мови паралельно опановуються вже в дошкільному віці та надалі інтегруються у викладання навчальних предметів. Водночас у цій моделі зберігається суперечність між офіційно проголошеним балансом мов і фактично сильнішими позиціями англійської, пов’язаними з колоніальною спадщиною. Тому актуальним напрямом розвитку Мальти є перехід від традиційної двомовності до інклюзивнішої плюрилінгвальної моделі, яка забезпечувала б підтримку домашніх мов учнів і враховувала сучасне мовне різноманіття населення.

Кіпрська модель має характер поступового розширення англомовного складника в системі, де домінує грецька мова. Англійська викладається як перша іноземна мова з початкової школи, а окремі елементи інтегрованого предметно-мовного навчання застосовуються вже в дошкільній освіті. Проте англійська не є універсальною мовою навчання в державному секторі. Її активне поширення відбувається передусім через приватні англомовні школи, міжнародні освітні програми та заклади вищої освіти.

Люксембурзька модель суттєво відрізняється від мальтійської та кіпрської тим, що англійська входить до освітнього простору після первинного формування компетентності в інших мовах. На початковому етапі пріоритет надається люксембурзькій як мові соціалізації, німецькій як основній мові навчання та французькій як наступній мові освітньої й адміністративної взаємодії. Систематичне вивчення англійської розпочинається пізніше, переважно в середній школі. Тому англійська не становить основу ранньої мовної соціалізації, як на Мальті, і не посідає місця першої іноземної мови від початкової школи, як на Кіпрі. Її функція полягає у розширенні вже сформованого багатомовного репертуару учнів.

Відмінною рисою Люксембургу є особливо виражена професійна та галузева спеціалізація англомовної підготовки. Розширення використання англійської мови пов’язане насамперед із потребами міжнародного фінансового сектору, бізнесу, інформаційних технологій, міжнародної торгівлі, інженерії та природничих наук. Англомовні програми професійної і вищої освіти розвиваються відповідно до структури національної економіки та потреб міжнародного ринку праці. На Мальті професійна функція англійської доповнюється її широким повсякденним використанням та розвитком індустрії навчання іноземців. На Кіпрі професіоналізація англійської тісніше пов’язана із залученням іноземних студентів, приватною освітою та прагненням перетворити країну на міжнародний освітній центр.

Різняться також масштаби та механізми використання англійської у вищій освіті. На Мальті вона є основною мовою викладання більшості університетських програм, що є закономірним продовженням державної білінгвальної моделі. На Кіпрі англомовні програми найбільш активно поширюються у приватних університетах і на магістерському рівні державних закладів; їх розвиток має стратегічну мету залучення студентів із-за кордону та розширення міжнародної присутності країни. У Люксембурзі англійська використовується поряд із французькою, німецькою та люксембурзькою залежно від галузі знань, рівня програми й комунікативних потреб. Отже, університетська модель Мальти є переважно англомовною, кіпрська – диференційованою за типами закладів і рівнями освіти, а люксембурзька – функціонально багатомовною.

Варто зазначити й про приватні англомовні школи. На Кіпрі вони є одним із провідних механізмів поширення англійської як мови навчання та забезпечують реалізацію британських і міжнародних програм. У Люксембурзі міжнародні приватні школи задовольняють передусім освітні потреби дітей іноземних працівників, міжнародних компаній та інституцій. На Мальті потреба у приватному англомовному шкільному секторі є менш визначальною, оскільки англійська вже інтегрована до державної білінгвальної системи; натомість особливого розвитку набувають приватні акредитовані школи, орієнтовані на викладання англійської мови іноземцям.

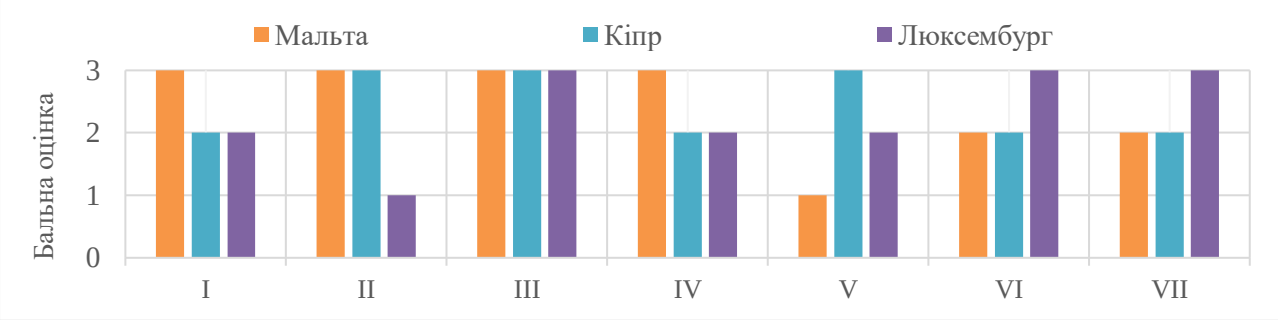
Виявлені спільні й відмінні тенденції нами систематизовано за сімома критеріями порівняльного оцінювання: статус англійської мови, ранній початок її вивчення, рівень інтернаціоналізації освіти, поширення англомовних освітніх програм, роль приватних шкіл у поширенні англійської як мови навчання, професійна спрямованість мовної підготовки та інтеграція англійської мови до багатомовного освітнього середовища.

Таблиця 1

Критерії та індикатори порівняльного оцінювання

Критерій	***3 бали***	***2 бали***	***1 бал***
Статус англійської мови	Офіційний статус і широке використання в державному та освітньому житті	Відсутність офіційного статусу, але стійке функціонування в освіті, професійній та академічній сферах	Переважне функціонування як навчального предмета
Ранній початок вивчення	Систематичне опанування з дошкільного віку або перших років початкової школи	Початок на пізнішому етапі початкової освіти	Початок переважно в середній школі
Інтернаціоналізація освіти	Системна державна або університетська стратегія, розвинена мобільність і залучення іноземних студентів	Інтернаціоналізація виражена в окремих закладах або секторах	Окремі міжнародні ініціативи без системного характеру
Англомовні освітні програми	Широке використання англійської як мови навчання на різних рівнях освіти	Програми зосереджені на окремих рівнях, у закладах або галузях	Поодинокі англомовні програми
Роль приватних шкіл	Приватний сектор є провідним каналом поширення англомовної освіти	Приватні школи відіграють помітну, але допоміжну роль	Їхня роль у поширенні англійської мови як мови навчання є обмеженою
Професійна спрямованість	Англомовна підготовка системно пов’язана з пріоритетними галузями економіки та професійною освітою	Професійна спрямованість представлена в окремих програмах і секторах	Переважає загальномовна підготовка
Інтеграція до багатомовного середовища	Англійська структурно включена до усталеної плюрилінгвальної системи з функціональним розподілом мов	Наявні білінгвальні або плюрилінгвальні елементи, але інтеграція є частковою	Англійська переважно викладається як іноземна мова

Оцінювання здійснено за трирівневою шкалою: 3 бали відповідають високому, 2 бали – середньому, 1 бал – обмеженому рівню прояву відповідної характеристики. Для зменшення суб'єктивності оцінювання зміст кожного рівня конкретизовано за допомогою якісних індикаторів, наведених у табл. 1. Оцінки мають аналітико-порівняльний, а не статистичний характер і ґрунтуються на узагальненні наукових публікацій, нормативних документів та освітніх стратегій Мальти, Кіпру й Люксембургу. Результати представлено на рис. 1.

Примітка. I – статус англійської мови; II – ранній початок вивчення; III – інтернаціоналізація освіти; IV – англомовні освітні програми; V – роль приватних шкіл; VI – професійна спрямованість; VII – інтеграція до багатомовного освітнього середовища.

Рисунок 1. Порівняльна оцінка характеристик функціонування англійської мови в освіті на Мальті, Кіпрі та в Люксембурзі *(авторська оцінка за результатами аналізу джерельної бази)*

Порівняльний аналіз досвіду досліджуваних країн дає підстави запропонувати адаптивну плюрилінгвальну модель безперервного вивчення англійської мови, концептуальну структуру якої представлено на рис. 2.

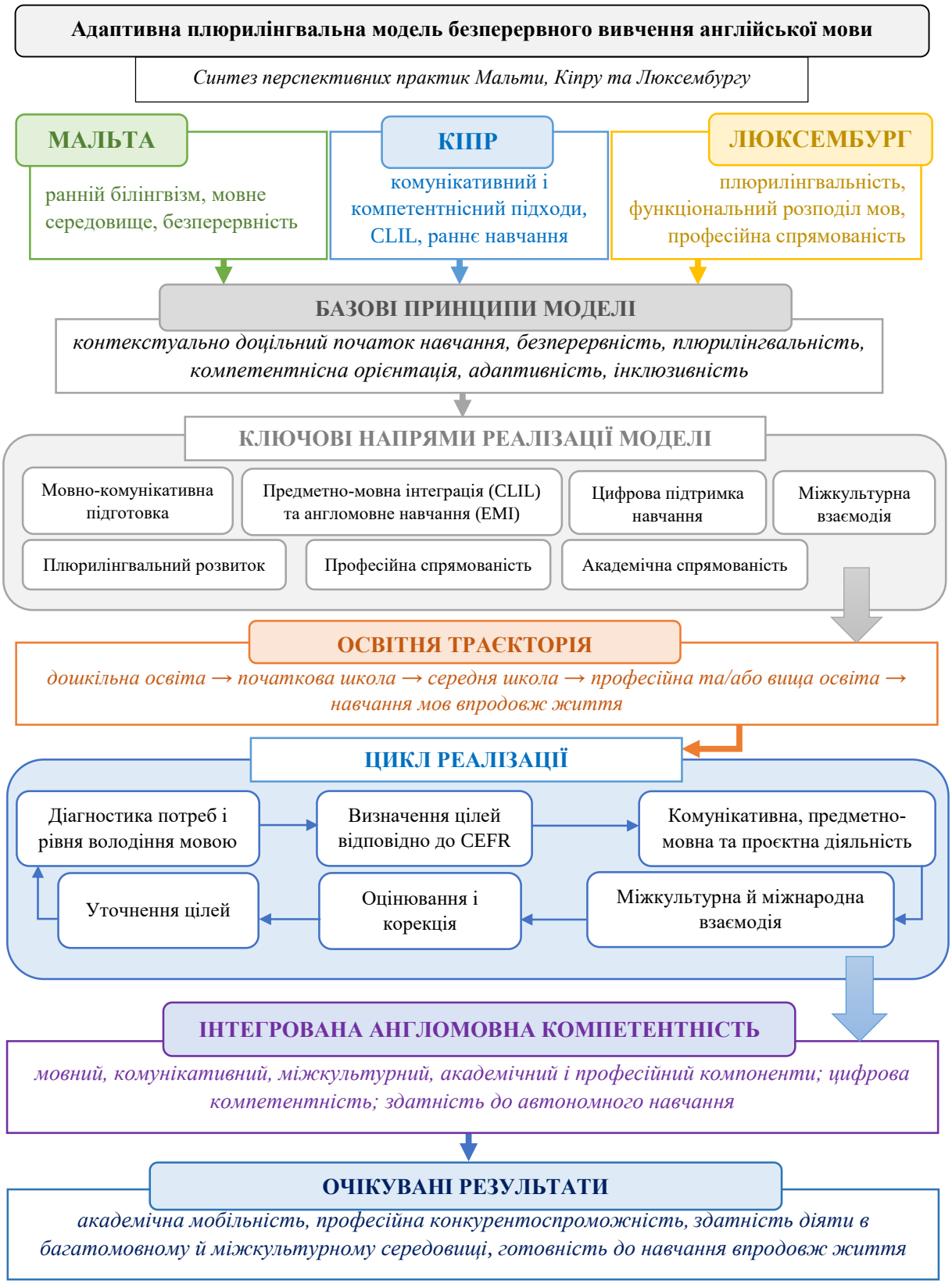

Рисунок 2. Концептуальна структура адаптивної плюрилінгвальної моделі безперервного вивчення англійської мови *(авторська розробка)*

У ній інтегровано принципи раннього й послідовного білінгвального навчання, характерні для мальтійської системи; комунікативну й компетентнісну спрямованість та використання CLIL, представлені в кіпрському досвіді; а також плюрилінгвальність, функціональний розподіл мов і професійну спрямованість англомовної підготовки, властиві люксембурзькій системі. Метою моделі є формування у здобувачів освіти інтегрованої англомовної компетентності без витіснення інших мов освітнього середовища, насамперед рідної та державної, і з урахуванням освітніх, академічних і професійних потреб.

У межах цього дослідження інтегровану англомовну компетентність визначаємо як комплексну здатність особистості використовувати англійську мову в навчальній, міжкультурній, академічній і професійній діяльності. Вона охоплює мовний, комунікативний, міжкультурний, академічний і професійний компоненти, а її формування супроводжується розвитком цифрової компетентності та здатності до автономного навчання впродовж життя.

Англійська мова в межах моделі розглядається не лише як навчальна дисципліна, а й як засіб здобуття знань, міжнародної та міжкультурної взаємодії, академічної мобільності, дослідницької діяльності та професійної самореалізації.

До очікуваних результатів реалізації адаптивної плюрилінгвальної моделі належать: розвиток інтегрованої англомовної компетентності; здатність навчатися й працювати в багатомовному середовищі; готовність до академічної мобільності; уміння використовувати міжнародні освітні та наукові ресурси; підвищення професійної конкурентоспроможності; збереження мовної ідентичності; сформована потреба в безперервному вивченні мов.

Важливою ознакою запропонованої моделі є її адаптивність. Вона не передбачає механічного перенесення мальтійської, кіпрської або люксембурзької системи в іншу країну. Натомість окремі компоненти моделі можуть добиратися й поєднуватися відповідно до статусу англійської мови, особливостей національної мовної політики, віку здобувачів освіти, ресурсів закладу, а також освітніх, академічних і професійних потреб учасників освітнього процесу. Системоутворювальною ідеєю моделі є перехід від ізольованого вивчення англійської мови як навчального предмета до її системного використання в освітній, академічній, професійній та міжкультурній діяльності.

Запропонована модель має концептуальний характер. Її практичне впровадження потребує адаптації до конкретного національного та інституційного контексту, визначення відповідних організаційно-педагогічних умов і подальшої емпіричної перевірки результативності.

Висновки. Дослідження засвідчило, що сучасний розвиток англомовної освіти в малих та острівних країнах Європейського Союзу визначається поєднанням національних мовних традицій із загальноєвропейськими освітніми пріоритетами. Незважаючи на відмінності у правовому статусі англійської мови, історичних передумовах формування мовної політики та організації освітніх систем, Мальта, Кіпр і Люксембург демонструють спільний стратегічний курс на посилення ролі англійської мови як засобу міжнародної комунікації, академічної мобільності, професійної підготовки та інтеграції в Європейський простір вищої освіти.

Порівняльний аналіз дав змогу встановити, що спільними тенденціями розвитку англомовної освіти є послідовність мовної підготовки в межах національних освітніх траєкторій, орієнтація на положення Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR), інтернаціоналізація вищої освіти, поширення англомовних освітніх програм,

розвиток академічної мобільності та посилення професійної й практикоорієнтованої спрямованості мовної підготовки. Водночас вік початку систематичного вивчення англійської мови, масштаби використання CLIL, роль приватного сектору та механізми впровадження англомовного навчання істотно різняться. Мальта розвиває модель офіційного білінгвізму, Кіпр – модель поступового розширення англійської як першої іноземної мови відповідно до європейських орієнтирів, тоді як Люксембург формує функціональну плюрилінгвальну систему, у якій англійська інтегрується в уже сформований мовний репертуар здобувачів освіти.

На основі результатів порівняльного аналізу теоретично обґрунтовано адаптивну плюрилінгвальну модель безперервного вивчення англійської мови, яка поєднує принципи контекстуально доцільного початку навчання, безперервності, плюрилінгвальності, компетентнісної орієнтації, адаптивності та інклюзивності. Її структура передбачає мовно-комунікативну підготовку, предметно-мовну інтеграцію, академічну й професійну спрямованість, міжкультурну взаємодію та цифрову підтримку навчання. Модель має концептуальний характер, тому перспективи подальших досліджень пов’язані з визначенням організаційно-педагогічних умов її впровадження, апробацією в конкретних освітніх контекстах та емпіричною перевіркою результативності.

Список використаних джерел

1. Bonello, C., Muscat, T., Camilleri, R., Deguara, J., Milton, J., Camenzuli, R., & Vella, M. (2026). Comparative analysis of language policies in Malta and the European schools language policy. *European Journal of Education & Language Review, 2*(1), Article 3. https://doi.org/10.20897/ejelr/18596

2. Camilleri Grima, A. (2013). A select review of bilingualism in education in Malta. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism, 16*(5), 553-569. https://doi.org/10.1080/13670050.2012.716813

3. Chambre des Députés du Grand-Duché de Luxembourg. (n.d.). *Révisions de la Constitution*. Retrieved July 13, 2026, from https://www.chd.lu/en/RevisionsConstitution

4. Constitution of Malta (Consolidated version as of March 27, 2026). (1964). *Laws of Malta*. https://legislation.mt/eli/const/eng

5. Council of Europe. (2020). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion volume*. Council of Europe Publishing. https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4

6. Council of Europe. (2022). *The importance of plurilingual and intercultural education for democratic culture: Recommendation CM/Rec(2022)1 and explanatory memorandum*. https://www.coe.int/en/web/education/-/the-importance-of-plurilingual-and-intercultural-education-for-democratic-culture-1

7. de Saint-Georges, I. (2025). Understanding multilingualism in internationalised higher education institutions: Perspectives on fair assessment. *International Journal of Multilingualism*. Advance online publication. https://doi.org/10.1080/14790718.2025.2592120

8. Department of Higher Education. (n.d.-a). *Knowledge of English language*. Ministry of Education, Sport and Youth. Retrieved July 12, 2026, from https://highereducation.ac.cy/index.php/en/spoudes-cyprus/gnosi-anglikis-glossa

9. Department of Higher Education. (n.d.-b). *Strategic plan for the improvement and upgrading of higher education in Cyprus*. Ministry of Education, Sport and Youth. Retrieved July 12, 2026, from https://highereducation.ac.cy/en/dae/stragetic-plan

10. Department of Primary Education. (n.d.). *Department of Primary Education*. Ministry of Education, Sport and Youth. Retrieved July 12, 2026, from https://www.moec.gov.cy/dde/en/index.html

11. European Commission/EACEA/Eurydice. (2023). *Key data on teaching languages at school in Europe – 2023 edition*. Publications Office of the European Union. https://doi.org/10.2797/529032

12. Hajisoteriou, C. (2010). Europeanising intercultural education: Politics and policy making in Cyprus. *European Educational Research Journal*, *9*(4), 471-483. https://doi.org/10.2304/eerj.2010.9.4.471

13. Ioannou Georgiou, S. (2023). CLIL in Cyprus pre-primary education. In A. Otto & B. Cortina-Pérez (Eds.), *Handbook of CLIL in pre-primary education* (pp. 249–261). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-04768-8_16

14. Mifsud, C. L., Vella, L. A., & Muscat, D. (2021). *A national literacy strategy for all in Malta and Gozo, 2021-2030: A consultation document*. Ministry for Education, Government of Malta. https://sustainabledevelopment.gov.mt/wp-content/uploads/2024/10/A-National-Literacy-Strategy-for-All-in-Malta-and-Gozo-2021-2030.pdf

15. Ministère de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse. (2026, June 5). *Enseignement secondaire et formation professionnelle: Renforcer l'équité des chances grâce à une offre francophone élargie* [Press release]. Le gouvernement luxembourgeois. https://gouvernement.lu/fr/actualites/agenda.gouvernement2024%2Bfr%2Bactualites%2Btoutes_actualites%2Bcommuniques%2B2026%2B06-juin%2B05-meisch-offre-francophone.html

16. Ministry for Education and Employment. (2016). *A language policy for the early years in Malta and Gozo*. National Literacy Agency. https://nla.gov.mt/wp-content/uploads/2023/12/A-Language-Policy-for-the-Early-Years-in-Malta-and-Gozo.pdf

17. Ministry of Education and Employment. (2012). *A national curriculum framework for all*. https://curriculum.gov.mt/wp-content/uploads/2024/07/NCF.pdf

18. Ministry of Education, Children and Youth. (2024, August 9). *Languages in Luxembourg schools*. https://men.public.lu/en/systeme-educatif/langues-ecole-luxembourgeoise.html

19. Ministry of Education, Children and Youth. (2026, February 23). *School offer*. https://men.public.lu/en/systeme-educatif/fondamental/offre-scolaire-organisation/offre-scolaire.html

20. Ministry of Education, Sport and Youth. (n.d.). *Private education*. Retrieved July 12, 2026, from https://www.moec.gov.cy/en/private_education.html

21. National Statistics Office. (2025, April 24). *Teaching English as a foreign language: 2024* (News Release No. 072/2025) [Press release]. https://nso.gov.mt/teaching-english-as-a-foreign-language-2024/

22. National Statistics Office. (2026, April 23). *Teaching English as a foreign language: 2025* (News Release No. 068/2026) [Press release]. https://nso.gov.mt/teaching-english-as-a-foreign-language-2025/

23. Pavlou, M. (2020). *Private schools – New legislation: Law 147(I)/2019*. Kinanis LLC. https://www.kinanis.com/Media/Uploads/Publications/Legal%20Updates%202020/PRIVATE%20SCHOOLS%20-%20New%20Legislation.pdf

24. Philippart, C., & Lejot, E. (2025). Inclusion in a multilingual higher education environment: A foreign student perspective. *International Journal of Social Pedagogy, 14*(1), Article 3. https://doi.org/10.14324/111.444.ijsp.2025.v14.x.003

25. Schola Europaea. (2019). Language policy of the European schools (Ref. 2019-01-D-35-en-9, amended 2022, 2023, 2024, 2025). https://www.eursc.eu/BasicTexts/2019-01-D-35-en-9.pdf

26. Simoes Loureiro, K., & Hadjar, A. (2025). Facilitators and barriers to policy implementation: A mixed-method study on the plurilingual policy in Luxembourg. *European Educational Research Journal, 24*(3), 344-371. https://doi.org/10.1177/14749041241272504

27. Siry, C., Wilmes, S. E. D., & Sportelli, D. (2025). Young children's translanguaging as emergent in and through open-ended science pedagogies. *Journal of Research in Science Teaching, 62*(1), 347-378. https://doi.org/10.1002/tea.21995

28. University of Cyprus. (n.d.). *UCY internationalisation strategy*. Retrieved July 12, 2026, from https://www.ucy.ac.cy/ir/home/internationalisation-strategy/?lang=en

29. University of Luxembourg. (n.d.-a). *Course offer*. Retrieved July 28, 2026, from https://www.uni.lu/en/education/language-centre/course-offer/

30. University of Luxembourg. (n.d.-b). *Language Centre*. Retrieved July 28, 2026, from https://www.uni.lu/en/education/language-centre/

31. University of Luxembourg. (2020). *Multilingualism policy*. https://www.uni.lu/wp-content/uploads/sites/9/2023/07/Multilingualism-Policy-English.pdf

32. University of Malta. (n.d.). *English language requirements*. Retrieved July 12, 2026, from https://www.um.edu.mt/study/admissionsadvice/international/englishlanguagerequirements/

33. Vella, L. A., Mifsud, C. L., & Muscat, D. (2023). *A language policy for the junior years in Malta and Gozo*. Ministry for Education, Sport, Youth,

Research and Innovation; National Literacy Agency. https://nla.gov.mt/wp-content/uploads/2023/12/A-Language-Policy-for-the-Junior-Years.pdf

34. Wang, Y., & Zhong, S. (2022). Language management, discursive power, and English as lingua franca in island countries and territories. *Island Studies Journal*, *17*(2), 256-273. https://doi.org/10.24043/isj.396

35. Wealer, C., Fricke, S., & Engel de Abreu, P. M. J. (2025). Exploring cross-language transfer among children in multilingual education: A longitudinal study in Luxembourg. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, *28*(4), 415-430. https://doi.org/10.1080/13670050.2024.2433143

36. Wingrove, P., Zuaro, B., Yuksel, D., Nao, M., & Hultgren, A. K. (2025). English-medium instruction in European higher education: Measurement validity and the state of play in 2023/2024. *Applied Linguistics*, Article amaf020. Advance online publication. https://doi.org/10.1093/applin/amaf020

37. Башинська, І. С. (2023). Формування іншомовної компетентності учнів на уроках англійської мови. *Грааль науки, 24*, 637-639. https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.02.2023.119

38. Грищенко, І. В. (2025). Сучасні тенденції викладання англійської мови у ЗВО для студентів-біотехнологів. In *Philological studies in the era of globalization changes: European and national contexts* (pp. 411-434). Baltija Publishing. https://doi.org/10.30525/978-9934-26-619-5-20

39. Мельник, О. В., & Гурина, Н. В. (2024). Виклик часу. Сучасні тенденції у викладанні англійської мови в Україні для немовних спеціальностей. *Інноваційна педагогіка, 75*, 168-173. https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/75.31

References

1. Bonello, C., Muscat, T., Camilleri, R., Deguara, J., Milton, J., Camenzuli, R., & Vella, M. (2026). Comparative analysis of language policies in Malta and

the European schools language policy. *European Journal of Education & Language Review, 2*(1), Article 3. https://doi.org/10.20897/ejelr/18596

2. Camilleri Grima, A. (2013). A select review of bilingualism in education in Malta. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism, 16*(5), 553-569. https://doi.org/10.1080/13670050.2012.716813

3. Chambre des Députés du Grand-Duché de Luxembourg. (n.d.). *Révisions de la Constitution* [Constitutional revisions]. Retrieved July 13, 2026, from https://www.chd.lu/en/RevisionsConstitution

4. Constitution of Malta (Consolidated version as of March 27, 2026). (1964). *Laws of Malta*. https://legislation.mt/eli/const/eng

5. Council of Europe. (2020). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion volume*. Council of Europe Publishing. https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4

6. Council of Europe. (2022). *The importance of plurilingual and intercultural education for democratic culture: Recommendation CM/Rec(2022)1 and explanatory memorandum*. https://www.coe.int/en/web/education/-/the-importance-of-plurilingual-and-intercultural-education-for-democratic-culture-1

7. de Saint-Georges, I. (2025). Understanding multilingualism in internationalised higher education institutions: Perspectives on fair assessment. *International Journal of Multilingualism*. Advance online publication. https://doi.org/10.1080/14790718.2025.2592120

8. Department of Higher Education. (n.d.-a). *Knowledge of English language*. Ministry of Education, Sport and Youth. Retrieved July 12, 2026, from https://highereducation.ac.cy/index.php/en/spoudes-cyprus/gnosi-anglikis-glossa

9. Department of Higher Education. (n.d.-b). *Strategic plan for the improvement and upgrading of higher education in Cyprus*. Ministry of Education,

Sport and Youth. Retrieved July 12, 2026, from https://highereducation.ac.cy/en/dae/stragetic-plan

10. Department of Primary Education. (n.d.). *Department of Primary Education*. Ministry of Education, Sport and Youth. Retrieved July 12, 2026, from https://www.moec.gov.cy/dde/en/index.html

11. European Commission/EACEA/Eurydice. (2023). *Key data on teaching languages at school in Europe – 2023 edition*. Publications Office of the European Union. https://doi.org/10.2797/529032

12. Hajisoteriou, C. (2010). Europeanising intercultural education: Politics and policy making in Cyprus. *European Educational Research Journal*, *9*(4), 471-483. https://doi.org/10.2304/eerj.2010.9.4.471

13. Ioannou Georgiou, S. (2023). CLIL in Cyprus pre-primary education. In A. Otto & B. Cortina-Pérez (Eds.), *Handbook of CLIL in pre-primary education* (pp. 249-261). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-04768-8_16

14. Mifsud, C. L., Vella, L. A., & Muscat, D. (2021). *A national literacy strategy for all in Malta and Gozo, 2021-2030: A consultation document*. Ministry for Education, Government of Malta. https://sustainabledevelopment.gov.mt/wp-content/uploads/2024/10/A-National-Literacy-Strategy-for-All-in-Malta-and-Gozo-2021-2030.pdf

15. Ministère de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse. (2026, June 5). *Enseignement secondaire et formation professionnelle: Renforcer l'équité des chances grâce à une offre francophone élargie* [Secondary education and vocational training: Strengthening equal opportunities through an expanded French-language offer] [Press release]. Le gouvernement luxembourgeois. https://gouvernement.lu/fr/actualites/agenda.gouvernement2024%2Bfr%2Bactualites%2Btoutes_actualites%2Bcommuniques%2B2026%2B06-juin%2B05-meisch-offre-francophone.html

16. Ministry for Education and Employment. (2016). *A language policy for the early years in Malta and Gozo.* National Literacy Agency. https://nla.gov.mt/wp-content/uploads/2023/12/A-Language-Policy-for-the-Early-Years-in-Malta-and-Gozo.pdf

17. Ministry of Education and Employment. (2012). *A national curriculum framework for all.* https://curriculum.gov.mt/wp-content/uploads/2024/07/NCF.pdf

18. Ministry of Education, Children and Youth. (2024, August 9). *Languages in Luxembourg schools.* https://men.public.lu/en/systeme-educatif/langues-ecole-luxembourgeoise.html

19. Ministry of Education, Children and Youth. (2026, February 23). *School offer*. https://men.public.lu/en/systeme-educatif/fondamental/offre-scolaire-organisation/offre-scolaire.html

20. Ministry of Education, Sport and Youth. (n.d.). *Private education.* Retrieved July 12, 2026, from https://www.moec.gov.cy/en/private_education.html

21. National Statistics Office. (2025, April 24). *Teaching English as a foreign language: 2024* (News Release No. 072/2025) [Press release]. https://nso.gov.mt/teaching-english-as-a-foreign-language-2024/

22. National Statistics Office. (2026, April 23). *Teaching English as a foreign language: 2025* (News Release No. 068/2026) [Press release]. https://nso.gov.mt/teaching-english-as-a-foreign-language-2025/

23. Pavlou, M. (2020). *Private schools – New legislation: Law 147(I)/2019.* Kinanis LLC. https://www.kinanis.com/Media/Uploads/Publications/Legal%20Updates%202020/PRIVATE%20SCHOOLS%20-%20New%20Legislation.pdf

24. Philippart, C., & Lejot, E. (2025). Inclusion in a multilingual higher education environment: A foreign student perspective. *International Journal of*

Social Pedagogy, 14(1), Article 3. https://doi.org/10.14324/111.444.ijsp.2025.v14.x.003

25. Schola Europaea. (2019). Language policy of the European schools (Ref. 2019-01-D-35-en-9, amended 2022, 2023, 2024, 2025). https://www.eursc.eu/BasicTexts/2019-01-D-35-en-9.pdf

26. Simoes Loureiro, K., & Hadjar, A. (2025). Facilitators and barriers to policy implementation: A mixed-method study on the plurilingual policy in Luxembourg. *European Educational Research Journal, 24*(3), 344-371. https://doi.org/10.1177/14749041241272504

27. Siry, C., Wilmes, S. E. D., & Sportelli, D. (2025). Young children's translanguaging as emergent in and through open-ended science pedagogies. *Journal of Research in Science Teaching, 62*(1), 347-378. https://doi.org/10.1002/tea.21995

28. University of Cyprus. (n.d.). *UCY internationalisation strategy*. Retrieved July 12, 2026, from https://www.ucy.ac.cy/ir/home/internationalisation-strategy/?lang=en

29. University of Luxembourg. (n.d.-a). *Course offer*. Retrieved July 28, 2026, from https://www.uni.lu/en/education/language-centre/course-offer/

30. University of Luxembourg. (n.d.-b). *Language Centre*. Retrieved July 28, 2026, from https://www.uni.lu/en/education/language-centre/

31. University of Luxembourg. (2020). *Multilingualism policy*. https://www.uni.lu/wp-content/uploads/sites/9/2023/07/Multilingualism-Policy-English.pdf

32. University of Malta. (n.d.). *English language requirements*. Retrieved July 12, 2026, from https://www.um.edu.mt/study/admissionsadvice/international/englishlanguagerequirements/

33. Vella, L. A., Mifsud, C. L., & Muscat, D. (2023). *A language policy for the junior years in Malta and Gozo.* Ministry for Education, Sport, Youth, Research and Innovation; National Literacy Agency. https://nla.gov.mt/wp-content/uploads/2023/12/A-Language-Policy-for-the-Junior-Years.pdf

34. Wang, Y., & Zhong, S. (2022). Language management, discursive power, and English as lingua franca in island countries and territories. *Island Studies Journal, 17*(2), 256-273. https://doi.org/10.24043/isj.396

35. Wealer, C., Fricke, S., & Engel de Abreu, P. M. J. (2025). Exploring cross-language transfer among children in multilingual education: A longitudinal study in Luxembourg. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism, 28*(4), 415-430. https://doi.org/10.1080/13670050.2024.2433143

36. Wingrove, P., Zuaro, B., Yuksel, D., Nao, M., & Hultgren, A. K. (2025). English-medium instruction in European higher education: Measurement validity and the state of play in 2023/2024. *Applied Linguistics*, Article amaf020. Advance online publication. https://doi.org/10.1093/applin/amaf020

37. Bashynska, I. S. (2023). Formuvannia inshomovnoi kompetentnosti uchniv na urokakh anhliiskoi movy [Formation of students' foreign-language competence in English lessons]. *Hraal nauky [Grail of Science], 24*, 637-639. https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.02.2023.119 (in Ukrainian)

38. Hryshchenko, I. V. (2025). Suchasni tendentsii vykladannia anhliiskoi movy u ZVO dlia studentiv-biotekhnolohiv [Current trends in teaching English at higher education institutions to biotechnology students]. In *Philological studies in the era of globalization changes: European and national contexts* (pp. 411-434). Baltija Publishing. https://doi.org/10.30525/978-9934-26-619-5-20 (in Ukrainian)

39. Melnyk, O. V., & Huryna, N. V. (2024). Vyklyk chasu. Suchasni tendentsii u vykladanni anhliiskoi movy v Ukraini dlia nemovnykh spetsialnostei [A challenge of the times: Current trends in teaching English in Ukraine for non-

language majors]. *Innovatsiina pedahohika [Innovative Pedagogy], 75*, 168-173. https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/75.31 (in Ukrainian)

Vydavatel:
Publishing house Education and Science s.r.o. IČO : 271 56 877.
Frýdlanská 15/1314 , Praha 8. MS v Praze , oddíl C,vložka 100614

STREDOEVROPSKY VESTNiK

PRO VEDU A VYZKUM

Vol. 2. № 8. 2026

Signed for printing on August 20, 2026
Format 60x90/8. Offset paper and printing Headset Times New Roman.
Mental printing. arc. 4,15. Edition 100 copies.